Hållbar framtid

Budget 2022

miljöpartiet de gröna

ÖREBRO LÄN

Nuläge

Pandemin har skördat liv och stort lidande hos många invånare.I över ett år har regionen bedrivit sin verksamhet under stor press. Den har också lett till att delar av sjukvården har fått stå tillbaka och en vårdskuld nu måste betas av. Kollektivtrafiken har tappat intäkter och kulturlivet har på många sätt gått i kras. Flera företag har gått omkull och ungdomsarbetslösheten är mycket hög. Folkhälsan kommer att vara påverkad av pandemieffekter i många år framöver vilket påverkar Region Örebro län verksamhet. Sammantaget har pandemin skakat den sociala hållbarheten i vårt län.

Det finns många lärdomar som samhället kan dra av pandemin och dess konsekvenser. Det handlar om vår bristande beredskap för pandemier och katastrofer, som bristande lager för engångsartiklar och mediciner. En annan lärdom är vikten av att förebygga liknande katastrofer genom att arbeta aktivt mot klimatförändringens effekter.

Tittar vi tillbaka några år, till extremsommaren 2018, så blev blev det tydligt för var och en vilka effekter uppvärmningen av planeten kan få. Parisavtalets slutsatser om en begränsning av uppvärmningen till högst 2 grader till fick en klarare innebörd. Överdödligheten i Sverige steg också vid den krisen.

Det står alltså helt klart att även vårt län måste arbeta hårdare och mer förebyggande för att anpassa samhällets funktioner till pandemier, värmeböljor, skyfall, översvämningar, skogsbränder och nya infektionssjukdomar. De två senaste kriserna, 2018 och pandemin vi nu lever mitt i,, kommer inte att vara de sista.

Krafttag krävs alltså för att anpassa men också för att vända utvecklingen. Människan måste hejda uppvärmningen av planeten och det enda sättet är att minska utsläppen av klimatfarliga gaser. FN:s klimatpanel talar om att mänskligheten har de kommande tio åren på sig för att göra drastiska åtgärder för att sänka de fossila utsläppen. SMHI prognosticerar att om trettio år är vädret under sommaren 2018 det normala sommarklimatet på våra breddgrader.

Om uppvärmningen fortsätter talar forskarnas slutsatser för att planetens klimatförändring börjar accelerera och bli självförstärkande. I det läget är det försent att människan kan påverka händelseförloppet och konsekvenserna blir att planeten, i förlängningen, helt enkelt inte kan erbjuda plats för mänskligt liv.

Det finns en mängd insatser som Region Örebro län (RÖL) bör göra för att minska verksamhetens fossila utsläpp. Samtliga politiska beslut av större dignitet bör tas inom ramen för ett klimatpolitiskt ramverk. Exempelvis göra klimatsmarta upphandlingar och titta över transporternas påverkan. Men RÖL har också ett regionalt utvecklingsansvar och kan genom detta mandat ta ledartröjan för att skapa opinion och samordna länsvisa insatser för att företag och offentliga organisationer bidrar med sin del för att minska utsläpp av klimatfarliga gaser. RÖL bör även göra en koldioxidbudget för att kunna mäta och planera för en sänkning av sina egna utsläpp.

Klimatanpassning och beredskap

Det står helt klart att RÖL måste bli mycket mer aktiv när det gäller att anpassa sin verksamhet efter klimatförändringen som redan är här. Det handlar dels om enklare åtgärder såsom ventilationen i sjukvårdslokaler och vårdavdelningar dels om att driva på det regionala utvecklingsarbetet så att länets infrastruktur är robust.

Två varuförsörjningskriser inom loppet av ett halvår bevisar med all önskvärd tydlighet att regionens beredskap på engångsartiklar inte är god. Nu krävs ett snabbt omtag kring beredskapsfrågan och beslut om lager som kan serva också kommunerna i länet.

Demografi

Sveriges folkmängd har en hög ökningstakt. Sveriges befolkning väntas bli 11 miljoner invånare år 2025 och 12 miljoner år 2040, enligt SCB:s befolkningsprognos. Förutsatt att länet framöver växer motsvarande sin storlek av Sverige, tre procent, kommer länet att växa med 25-30 000 invånare de närmaste 10-15 åren, vilket motsvarar ett nytt Karlskoga. Genom att befolkningen ökar kommer också nya krav att ställas på hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken.

Antalet äldre-äldre, personer över 80 år, ökar dramatiskt och befolkningen i Örebro län är något äldre än riksgenomsnittet. Försörjningskvoten kommer att försämras på kort sikt i länet till följd av fler äldre och detta påverkar RÖL:s verksamheter påtagligt. Allt fler kommer att leva med kroniska sjukdomar, multisjuklighet och demens. De ökade kraven tillsammans med svårigheterna att rekrytera kompetent personal kommer att bli en stor påfrestning för hälso- och sjukvården.

Brist på utbildad personal

Befolkningsprognoserna visar att andelen arbetande befolkning sjunker kommande år. Det betyder i praktiken att vi kommer behöva fler anställda i arbetsför ålder. Det skapar en kompetensbrist inom många yrken som blir svår att råda bot på. Sjukvården har redan idag svårt att hitta läkare och specialistsjuksköterskor vilket leder till att vården påverkas negativt.

Stad/land

Det är en snabb urbanisering i Sverige och även i länet. Befolkningen i tätorterna ökar snabbt men samtidigt är landsbygdens befolkning i absoluta tal nästan oförändrad sedan 1980-talets början. Urbaniseringen sker inte längre genom stora omflyttningar från landsbygden till städerna.

Under perioden 1980- 2015 är det framför allt landsbygden i den norra delen av länet som minskat. Samtidigt har allt fler tillgång till ett fritidshus. Det kan förväntas att fler kommer att bosätta sig permanent i fritidshus inom det som kallas ”tätortsnära landsbygd”.

Örebro kommun är nu större befolkningsmässigt än övriga länet sammanlagt. Samtidigt ökar pendlingen, vilket gör att samspelet mellan den stora staden (Örebro) och övriga kommuner (den tätortsnära landsbygden) förändras.

För att skapa och bibehålla attraktiva livsmiljöer krävs en aktiv region- och kommunpolitik som möjliggör att handel och samhällsservice finns tillgängligt, på plats eller med god kollektivtrafik samt bra uppkoppling till digitala tjänster.

Omställning inom hälso- och sjukvården

För att möta framtidens utmaningar och patienternas behov av nära vård har en stor omställning sakta påbörjats inom sjukvården i landet. Resurser från sjukhus- och specialistvården bör i det sammanhanget flyttas till primärvården. Omställningen till den nära vården ska i första hand ses som en kulturell omställning istället för en organisatorisk. Det handlar om en vård där patienten är delaktig och i nära samverkan med specialistvård, kommunen och civilsamhället. Den akuta fasen under pandemin våren 2020 tvingade fram denna samverkan som nu kan fördjupas.

Antibiotikaresistens

FN har nyligen förklarat antibiotikaresistens som ett globalt hot mot mänskligheten. I Europa dör årligen 33 000 personer av infektioner därför att det inte längre finns antibiotika som fungerar. En väl fungerande antibiotika är en förutsättning för att driva den sjukvård som vi idag känner till. Var tredje patient på USÖ behandlas idag med antibiotika till exempel i samband med kirurgi, transplantationer och annan avancerad sjukvård. RÖL måste aktivt planera för att minska smittspridning och öka förståelsen för att mediciner skrivs ut på ett återhållsamt sätt. Detta kräver också en omställning av antibiotikaanvändningen inom animalieproduktionen. En konsekvens av coronapandemin har blivit att antibiotikaförskrivningen minskat med 16 procent.

Ekonomin

De kommande decennierna står kommuner och regioner inför ekonomiska utmaningar. Regionen har större utgifter än intäkter. Det beror bland annat på att organisationen anställer fler personal, anställer hyrläkare, investerar i nya verksamhetslokaler, köper in den senaste medicinska tekniken och använder dyra specialläkemedel. En del av kostnadsökningen är svår att påverka, exempelvis läkemedel. För att kunna utveckla verksamheten i framtiden måste ekonomin vara i balans och det ska finnas en buffert. Coronapandemins extra kostnader har staten ersatt vilket kortsiktigt gett regionen ett ekonomiskt andrum.

Verksamheten

Region Örebro län har en bred och mångfacetterat verksamhet. Allt ifrån att köra buss på landsbygden, undervisa i musik och ge bidrag till företag, till att få blodtrycket taget eller göra medicinskt avancerade operationer. Över 10 000 anställda bidrar med sin del till att uppfylla politikens visioner om en god och jämlik vård samt en välmående region.

Regionfullmäktige styr verksamheten med tretton nämnder och beredningar. Politiken måste dock ta hänsyn till lagstiftning som också styr exempelvis hälso- och sjukvården. Just nu befinner sig världens styrande politiker vid ett vägskäl. Vetenskapen säger att de fossila utsläppen måste minska ordentligt de kommande tio åren för att mänskligheten ska klara klimatkrisen. Det vägskälet står samtliga politiker i Region Örebro län också inför.

Det offentliga, där regionens verksamheter ingår, står för cirka 30 procent av en människas klimatavtryck. RÖL måste därför minska de fossila utsläppen som bidrar till uppvärmningen av planeten. Alla verksamheter behöver bidra. En av nyckelfaktorerna är transporter. Därför är det viktigt att kollektivtrafiken byggs ut, istället för att minskas. Länsinvånare måste få, oavsett var de bor, ett alternativ till att pendla med bil till jobb eller fritidsaktiviteter. Lika viktigt är att RÖL fortsätter att aktivt verka för en utbyggnad av järnväg, exempelvis mellan Stockholm och Oslo samt Nora och Örebro.

Hälso- och sjukvården är en kunskapsstyrd verksamhet med kvalitet som ledstjärna. Mycket få patienter är missnöjda med vården, även om det händer. Medborgarnas krav på sjukvården är en drivkraft till förändring, även om kraven tidvis är motsägelsefulla.

Det regionala utvecklingsuppdraget möjliggör att RÖL kan bli en stark aktör för att driva på en hållbar framtid för länet. Det främjar också folkhälsan och den sociala hållbarheten. I regionens utvecklingsprogram RUS finns höga ambitioner för hållbarhet och sänkning av fossila utsläpp. Tyvärr finns också tillväxtmål i samma program som, om de genomförs, bidrar till en ökning av utsläppen. Ett exempel är Örebro Airport och skattebidrag till företag som direkt ökar fossila utsläpp. Därför ska RUS revideras så att kampen mot klimatkrisen blir överordnad andra utvecklingsmål.

Regionala bidrag ska enbart gå till företag som deltar i omställningen till klimatsmart verksamhet.

Hållbar utveckling

Region Örebro län ska ta det fulla ansvaret för en hållbar utveckling inom organisationen och samtidigt leda arbetet i länet. FN:s 17 mål för hållbar utveckling tillsammans med den Regionala utvecklingsstrategin och RÖL:s program för hållbar utveckling är en plattform för arbetet. RÖL:s verksamhetsplaner, budget och målarbete ska präglas av hållbar styrning och ha Agenda 2030 som en grund. Denna hållbarhetsstyrning ska präglas av ett systematiskt arbetssätt där delårsrapporten ska innehålla hållbarhetsredovisningar kopplade till budget och verksamhetsplan.

De tre aspekterna social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet är ofta av olika karaktär, där social hållbarhet är målet, ekologin sätter ramarna och ekonomin är medlet. Människors välmående och goda livskvalitet är målet för det gemensamma samhällsbyggandet. Fungerande ekosystem är en förutsättning för både överlevnad och välfärd. För att skapa välfärden behövs medel såväl som resurser. Dessa kan utgöras av ekonomiska medel eller hur verksamheten bedrivs, men det kan också vara mänskliga resurser i form av engagemang och samskapande.

Klimatkris

Att arbeta mot en fossilfri verksamhet bidrar till minskad klimatpåverkan, mindre sårbarhet ekonomiskt och ökad resiliens (möjligheten eller förmågan hos ett system att återhämta sig). Genom att arbeta klimatsmart och öka medvetenheten i beteenden och arbetssätt, minskar klimatrelaterade utsläpp från energianvändning, måltider, resor, transporter, förbrukningsmaterial och andra varor. Det offentliga, där regionens verksamheter ingår, står för cirka 30 procent av en människas klimatavtryck. Därför är det av yttersta vikt att regionen arbetar aktivt med att minska utsläppen av de klimatfarliga gaserna. Klimatförändringarna kommer att påverka regionens verksamheter, men med ordning och reda i klimatpolitiken kan regionen bidra till att dämpa temperaturhöjningen.

En stor del av de fossila utsläpp som Region Örebro själv står för genereras av verksamheten inom hälso- och sjukvården - inte minst allt engångsmaterial. Studier i Sverige och utomlands visar att med ett systematiskt arbetssätt, där genomlysningar görs av processerna kring energi, transporter och engångsmaterial, kan utsläppen reduceras markant. Därför ska en kraftsamling göras för att komma tillrätta med hälso- och sjukvårdens hållbarhetsstyrning och resurser ska tillföras.

Från och med 2018, har Sverige en så kallad klimatlag. Varje regering har en skyldighet att föra en klimatpolitik som utgår från de mål riksdagen antagit. Klimatlagen lagfäster att regeringens politik ska utgå ifrån klimatmålen och hur arbetet ska bedrivas. Riksdag och regering måste ta hänsyn till klimatet i alla beslut.

EU och flera svenska kommuner har nyligen fattat beslut om att årligen göra en koldioxidbudget. Det är dags att RÖL nu tar efter dessa arbetssätt.

RÖL:s fullmäktige har antagit en rad olika visioner och mål för att motverka klimatförändringarna. Dessa finns att läsa i exempelvis Regionala utvecklingsstrategin (RUS), Hållbarhetsplanen och i Energi- och klimatprogrammet. Det finns dock inget parlamentariskt framtaget klimatpolitiskt ramverk som är tvingande eller överordnat andra beslut. Därför är det angeläget att regionen skapar ett eget klimatpolitiskt ramverk, liknande det riksdagen antagit. Ramverket ska säkerställa att regionens beslut utgår från de befintliga klimatmålen och bestämma hur arbetet ska bedrivas. Dessutom ska regionen vart fjärde år ta fram en handlingsplan som beskriver hur klimatmålen ska uppnås. Slutligen ska regionen göra en klimatredovisning i varje årsbudget.

Etiska aspekter vid placeringen av finanser finns sedan tidigare med i finanspolicyn. På grund av finanssektorns stora indirekta påverkan på klimatet är det viktigt att det redan aktiva arbetet med klimatfrågan kopplat till fonder och investeringar utvecklas ytterligare. Investeringar ska bidra till att öka andelen förnyelsebar energi och aktivt bidra till en cirkulär ekonomi.

Klimatförändringarna ger ett mer extremt väder vilket kan ge fler skyfall, skogsbränder, värmeböljor och stormar. Detta leder till en ökad sårbarhet både för samhället i stort och för verksamheten. Det extrema vädret kan bidra till ökad spridning av sjukdomar och en osäker försörjning av bland annat utrustning, varor och livsmedel. Det fortsatta arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser och kontinuitetsplaner är väsentliga för RÖL:s framgång som organisation, men ytterligare steg behöver tas. Regionen ska därför ta fram en klimatanpassningsplan. Planens syfte är att planera för hur regionens verksamheter ska klara klimatförändringarnas påverkan på sjukvård, hälsa, infrastruktur och fastigheter. Digitaliseringen och användningen av IT skapar nya arbetssätt som ger goda möjligheter till resurseffektivisering och minskad miljöbelastning, men den innebär samtidigt miljömässiga och sociala utmaningar vid produktion, användning och avfallshantering. Här finns vinster att göra genom att arbeta strategiskt. Arbetet med medicinsk-teknisk utrustning har på liknande sätt potential att minska miljöpåverkan och förbrukning av kemikalier, energi och anestesigaser.

Under hösten 2019 då varuförsörjningen inte fungerade och våren 2020 under inledningsskedet av coronapandemin blev det tydligt hur sårbart systemet med försörjningen av förbrukningsartiklar är. Vid båda tillfällena fick vården akut brist på mycket viktiga artiklar. Under pandemins början tillkom också problem med brist på vissa läkemedel. Det står klart att modellen med en regiongemensam nämnd för varuförsörjning av engångsartiklar ”on demand”, ensamt inte klarar att försörja regionerna i kris. Nu behöver Region Örebro län lösa frågan om beredskap av varor och mediciner vid akuta kriser.

Folkhälsa

En god och jämlik folkhälsa är både ett resultat av och en förutsättning för en hållbar utveckling. Regionen ser på arbetet utifrån från två utgångspunkter: det förebyggande och det främjande folkhälsoarbetet.

Det förebyggande folkhälsoarbetet koncentrerar sig på levnadsvanor, folksjukdomar, åldersstrukturer och miljöfaktorer som har påverkan på invånarnas hälsa och är starkt kopplade till både upplevd livskvalitet och samhällsekonomin. Det främjande folkhälsoarbetet syftar till att stärka samhället så att den sociala hållbarheten uppnås.

För en god folkhälsa är det civila samhället centralt, med aktörer från kulturlivet, idrottslivet, civilsamhället, studieförbunden med flera. Region Örebro län kan bidra genom att arbeta uppsökande och såväl målgruppsidentifierat som geografiskt. Exempelvis kan regionens verksamheter inom både natur och kultur ses som en strategisk resurs i folkhälsoarbetet.

Regionens arbete för att skapa jobb och främja infrastruktur är också en viktig del av ett övergripande främjande folkhälsoarbete – under förutsättning att näringslivsutvecklingen stöder den hållbara utvecklingen.

Jämlikhet och jämställdhet är mänskliga rättigheter som också bidrar till stabilitet och trygghet. Inom hälso- och sjukvården ska arbetet intensifieras för att se patienter, vårdtagare, anhöriga och närstående samt den egna personalen som medproducenter i strävan för en bättre och mer jämlik hälsa. För att nå utsatta grupper behöver strategier för riktade insatser, till exempel hälsofrämjande stöd- och kommunikationsinsatser, tas fram.

Livsmedel, mat och måltider påverkar alla tre hållbarhetsaspekterna och är viktiga redskap i det dagliga hållbarhetsarbetet. Även omgivningsmiljön påverkar människors hälsa. Enligt en nyligen framlagd studie från EU beror vart åttonde dödsfall i unionen på luftföroreningar, buller och kemikalier. Produktval i inomhusmiljöer, buller och partiklar från vägtrafiken är därför viktiga områden som påverkar hälsan.

Den psykiska ohälsan ökar i alla åldersgrupper i samhället. Bland barn- och unga är det framför allt flickors psykiska ohälsa som ökar markant. Att den psykiska ohälsan bland invånare ökar märks också i vården. Andelen patienter, som besöker primärvården, med psykiska eller psykosomatiska åkommor räknas idag till uppemot 40 procent.

Arbetet med att stärka primärvårdens resurser inom psykiatri och beteendevetenskap för att möta patienternas behov bättre måste utvecklas ytterligare. Tillgången till psykologer och kuratorer på vårdcentralerna ska utökas. Psykologisk och psykiatrisk behandling ska ges utifrån den enskilda individens behov, med god kvalitet och professionellt bemötande. Hälso- och sjukvården bör

arbeta uppsökande och förebyggande i skolor och genom kulturliv och civilsamhälle för att motverka psykisk ohälsa.

Hälso- och sjukvården, skolhälsovården och elevhälsa har ett gemensamt ansvar för att hjälpa barn med neuropsykiatriska problem. Det är viktigt för barnen att snabbt få en utredning gjord så att rätt insatser kan sättas in snarast. BUP har under flera år haft låg produktivitet och köerna är långa vilket skapar onödigt lidande och stress hos barn och föräldrar. Nu krävs en stark styrning för att göra ett omtag i verksamheten vars syfte är att korta köerna genom högre produktivitet.

Det är viktigt att hela kedjan från första kontakt till rätt vård i rätt tid fungerar väl, så att patienten utifrån sina personliga förutsättningar har lätt att nå vården. Det finns anledning att pröva nya metoder för tillgänglighet såsom hembesök och dygnet runt-öppna mottagningar. Särskild vikt ska läggas vid patientens möjlighet att få kontakt med sjukvården samma dag som man upplever ett behov. Vid denna kontakt ska patienten kunna få svar på grundläggande frågor om sitt tillstånd samt ställningstagande till eventuella fortsatta åtgärder. Den kontakten kan ske direkt med mottagning eller vårdcentral, eller via digitala kanaler.

Demokrati

Det finns många tecken på att demokratin i Sverige, liksom Europa i övrigt, är under hot. Extrema rörelser vill på olika sätt styra det offentliga samtalet och inskränka fri och rättigheter för var och en. Genom hot, våld och hätska utfall skapas rädsla och polarisering i media. I flera kommuner har ledande politiker lämnat sina uppdrag på grund av våld och trakasserier.

Det står helt klart att alla demokratiska krafter nu måste mobilisera för att skydda systemet för en långsiktig hållbar utveckling. Och det är bråttom!

RÖL ska kännetecknas av öppenhet och dialog. Det är därför viktigt att verksamheten fördelar och använder resurser på ett sätt som främjar lika rättigheter och möjligheter. Det handlar inte bara om rättvisa mellan individer, utan också om att ta tillvara människors resurser.

En god och inkluderande kommunikation förstärker den demokratiska insynen och möjligheten för länsbor och andra intressenter att vara delaktiga i organisationens beslut och verksamhet. Att genom olika former av medborgardialog ta tillvara erfarenheter och idéer från medborgare kan öka kunskapen inför politiska beslut samt bidra till att skapa tillit för de demokratiska processerna. Den folkliga förankringen för svåra, men nödvändiga, beslut är livsviktig för att skydda demokratin från populism.

Ett särskilt fokus ska ligga på barnens rätt och att ta tillvara ungas kunskaper och synpunkter genom åtgärder som också stärker deras inflytande och delaktighet i samhällslivet. Regionen bör därför föra en aktiv dialog med alla olika grupper i samhället för att fördjupa det demokratiska samtalet.

Samtliga politiska partiers möjligheter, att på ett insiktsfullt sätt, kunna följa med i beslutssprocesserna i den politiska vardagen är avgörande. Här krävs transparens, kompetent förvaltningsorganisation och en förändrad syn på majoritetens kunskapsövertag. En obildad opposition tjänar inte demokratin.

Gemensamma normer och värderingar är också satta under uppluckring. Att vetenskap och evidens ska vara styrande för politiska beslut har väglett politiker från alla partier fram tills nu. Likaså har det rått konsensus kring begreppet ”armlängds avstånd” inom kulturområdet. Men nu ser man exempel på hur dessa gemensamma normer och värderingar spricker upp och politiska beslut tas i landet som helt strider mot dem. Det behövs aktiva motåtgärder från samhället mot denna skadliga utveckling.

För att stärka invånarnas möjligheter att delta i det demokratiska samtalet bör resurserna till länets kulturliv och civilsamhälle stärkas.

Uppdrag

FN:s 17 mål för hållbar utveckling, Agenda 2030, tillsammans med RÖL:s program för hållbar utveckling är en plattform för arbetet i styrelser och nämnder.

- Ett reglemente tas fram som stadfäster att vetenskap och evidens ska vara styrande vid politiska beslut och att politiken ska hålla armlängds avstånd gentemot kultur och civilsamhälle.-
- Inför beslut av större karaktär som påverkar medborgare, bör medborgardialog föras.
- Ett klimatpolitiskt ramverk ska tas fram, liknande det Sveriges riksdag antagit. Inom uppdraget ingår även att ta fram en handlingsplan för att uppnå klimatmålen liksom att utforma en klimatredovisning i form av en koldioxidbudget.
- En klimatanpassningsplan ska göras som utgör underlag för kommande planeringsarbete och ekonomiska åtaganden.
- En plan för pensionskapitalet skrivs fram som gör det, i princip, fritt från investeringar i företag inom fossilbränslebranschen.
- Ägardirektiven för majoritetsägda bolag skall omfattas av det klimatpolitiska ramverket och följa klimatanpassningsplanen.
- En utbildning görs för chefer på topp och mellannivå i hållbar utveckling och styrning.
- En handlingsplan med åtgärder för att realisera intentionerna i Folkhälsoplanen. Fokus ska ligga på uppsökande verksamhet och en samverkan med kultur och naturområdet.

- Regionen ska avveckla ägarskapet i Örebro Airport och därmed ska skattesubventioneringen upphöra.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

- Vård och omsorg i livets slutskede måste hålla högsta och vara likvärdig i hela länet.
- En strategi för att stärka ungas psykiska och fysiska hälsa
- Stärka första linjens vård med psykosociala team för att möta psykisk ohälsa på varje vårdcentral
- Stärka ambulanskapaciteten i norra länsdelen med ytterligare en ambulans
- Inför fria sjukresor även på tåg
- Utöka och stärk akutverksamheten med en ny jourvårdcentral på USÖ
- Kompetensen inom strategiskt hållbarhetsarbete i organisationen ska stärkas
- Initiera framtagandet av forskningsmetoder som ersätter djurförsök

Folktandvårdsnämnden

- Skillnader i tandhälsa, beroende på exempelvis socioekonomiska orsaker, ska minska

Regionala tillväxtnämnden

- En handlingsplan tas fram som visar hur regionen kan stödja näringslivets omvandling till fossilfri verksamhet.
- RUS ska revideras så att kampen mot klimatkrisen blir överordnad andra utvecklingsmål.
- Ett handlingsprogram tas fram för utveckling av hållbar naturturism i länet.
- Regionen ska enbart subventionera miljö- och klimatsmarta företag vad gäller bidrag.
- Möjligheten att utöka någon befintlig del av utbildningsprogrammen på folkhögskolorna för att kunna införa en klimatprofilerad utbildning, ska utredas.

- Med hänvisning till RUS säkerställa kompetensförsörjningen även för de gröna näringarna via samverkan med högskola och regionens egna utbildningsanordnare.

Kollektivtrafiknämnden

- Intensifiera arbetet med trafiksäkerhet så att färre dör eller skadas svårt i trafiken.

- Ett system för hyrcyklar vid olika resecentra ska utredas för etablering etappvis.

- Förvaltningen ska inleda ett projekt med målet att tillgängliggöra kollektiva fortskaffningsmedel för länsinvånarna utifrån individuella behov.

- Närtrafiken på landsbygden ska utvecklas till att omfatta alla kommuner och trafik på kvällstid.

- Nämnden åläggs att återinföra möjligheten att ta med sin cykel på alla regionbussar och tåg.

Servicenämnden

- I kommande byggprojekt, exempelvis nya vårdcentraler, ska byggande med klimatsmarta val som exempel trästomme väljas. Hela projektets långsiktiga miljöpåverkan ska räknas in.

- Vid upphandling ska produkter gynnas som går att placera in i ett cirkulärt kretslopp.

- Vid IT-upphandlingar ska leda till resursbesparingar även ur ett miljöperspektiv.

- Laddstolpar för fordon ska uppföras vid samtliga vårdcentraler och sjukhus samt övriga större arbetsplatser.

- Vid upphandlingar ska minskat behov av transporter premieras-oavsett drivmedel.

Kultur- och fritidsnämnden

- Länsteatern ska få full uppräkning för sina lönekostnader

- Utred bidragssystemet i syfte att stärka och gynna kulturföreningar som arbetar aktivt med ekologiska hållbarhetsfrågor exempelvis transporter, material, resor etc.

- Bidragen till kulturföreningar och civilsamhället ska stärkas

Patientnämnden

- Nämnden ska utveckla ett digitalt system som tillgängliggör och underlättar klagomålshanteringen för patienter.
- Ska särskilt kommunicera och informera patienter om patientlagen.

Ekonomi

Det finns fler sätt att få en budget och ekonomi i balans. Bruttonationalprodukten (BNP) var länge ett dominerande mått på framsteg. När BNP ökar blir allting bättre, är ett vanligt synsätt. Men BNP som mått har många brister. Nya innovativa ekonomiska modeller måste användas och utvecklas med långsiktiga och samhällsekonomiska perspektiv som mäter nyttan på nya sätt. Det betyder också att använda skattemedel effektivt och ansvarsfullt:

-Ett stort hot mot regionens ekonomi är försämrade ekosystemtjänster. Dessa består av exempelvis rent vatten, reglerat klimat, grödor och frisk luft, och utgör grunden för människors existens. Om de försämras eller försvinner uppkommer stora kostnader för samhället. För att säkra en god ekonomi i framtiden måste RÖL också bidra till att värna ekosystemtjänsterna.

-Den cirkulära ekonomin syftar till att spara på energi och tillgångar vilket leder till en besparing av pengar. Det finns stora potentiella resursbesparingar knutna till bättre utnyttjande av befintliga lokaler, minskat matsvinn och avfall, färre engångsprodukter samt ökad återanvändning av till exempel möbler. RÖL ska vara en aktiv aktör när den cirkulära ekonomin nu växer fram.

-Koldioxidbudget är ett bra sätt att aktivt följa upp verksamheternas arbete för att minska vår klimatbelastning. Modellen har införts av flera kommuner och företag och skulle även ge våra medarbetare feedback på framgångar och sätta sökarljuset på de svaga punkterna.Genom att sänka de fossila utsläppen bidrar regionen till att de kostbara konsekvenser som klimatförändringen leder till, som exempelvis pandemier och värmeböljor.

-Ett strategiskt förhållningssätt till upphandling är oerhört viktigt för en hållbar utveckling och ekonomi i balans. Att ställa krav på eller att välja en mer hållbar produkt eller tjänst kan generera ökade kostnader framförallt på kort sikt. Det beror till stor del på att priset inte speglar den egentliga produktionskostnaden, varken för de ändliga eller miljöskadliga råvaror som ingår eller för den arbetskraft som använts. Genom att utveckla strategier vid upphandling och inköp går det att tillsammans med andra offentliga aktörer utveckla marknaden i en mer hållbar riktning.

Funktions- och innovationsupphandlingar ska också användas i syfte att skapa mer hållbara produkter och tjänster. Att arbeta med hållbara textilier eller att dela upp upphandlingarna i mindre delar för att möjliggöra för små och medelstora företag att delta i upphandlingar av till exempel livsmedel, är exempel på åtgärder som kan vidtas.

-En god folkhälsa den bästa investeringen för en god ekonomi. Det kan bland annat mätas via *Lyckoindex* som vunnit terräng i fler länder, bl.a. Nya Zeeland. Men idag är 40 procent av de som söker vård drabbade av psykisk ohälsa, trots en mycket hög genomsnittlig levnadsstandard. Vi måste omvärdera delar av samhällets fokus på

materiell framgång när det sker på bekostnad av människors välmående och våra barnbarns framtida liv.

Miljöpartiets prioriteringar för Region Örebro län i siffror

2023	**Nämnd**	**mnkr**
Kompensation pris och löneökningar	alla	454,7
Förstärkning av primärvården, mot psyk ohälsa	RS/Hälsoval	60
Vaccinering mot TBE för barn,	RS/Hälsoval	7
Utveckling av arbetet med barn o Unga psyk ohälsa BUP, 24 timmars akut psykiatri	HSN	5
Förstärkning lättvårdsambulans	HSN	2
Förstärkning av hållbarhetskompetens vården	HSN	3
Laddstolpar på våra verksamhetsplatser	RS /SN	2
Konsultstöd för upprättande av CO2 Budget	RS	1
Betald vidareutbildning för undersköterskor/SSK	HSN	6
Satsning kollektivtrafik, lägre priser, fler linjer	SBN	55
Satsning på Kultur och civilsamhälle	KN	3
Satsning på naturturism o hållbart företagande	RTN	2
Satsning på förlossningsvården	HSN	10
Arbetsskor till personal i vården	HSN/HV	5
Summa Bruttosatsningar		**615,7**
Andra justeringar i relation till majoritetens budget		
Minskning av driftbidrag till flygplatsen	RS	-17,2
Regionstyrelsen och regionkansliet	RS	-6
Reduktion av regionstyrelsens planeringsreserv	RS	-50
Reduktion av föregående års planeringsreserv	RS	**-40**
Frigjort budgetutrymme		-113,2
Nettotillskott totalt		**502,2**

Särskilda prioriteringar:

- Förstärkning närsjukvården med psykosociala team
- Tre tjänster strategisk hållbarhetskompetens HSN
- Utreda jourvårdcentral nära akuten på USÖ, start i A-huset
- Utreda transportorganisation för trp mellan sjukhus, till Särbo och flytt lägre prio
- Bidrag kulturföreningar

Registrering av "grunddata" för resultaträkningen sker på två olika flikar i tusental kronor.
Flikar för registrering är DRIFT NY(mnkr) och BUDGET OCH PLAN (mnkr), dessa är rödmarkerade
Värdena visas i kalkylbladen i miljoner kronor
Löne och prisuppräkning läggs in i bladet Pris o lön (grön flik) varifrån värdena hämtas till DRIFT NY(mnkr) och sedan vidare
Förstasidan Resultat (mnkr) och Resultat (mnkr) med soliditet hämtar sedan värden från BUDGET OCH PLAN (mnkr)
Ramar till nämnderna finns i en flik, drift per nämnd. Den visar årets beslut och de justeringar som skett under året
bl.a. på grund av omfördelning av ansvar mellan nämnderna .
Om man vill tillföra medel till någon nämnd kan det läggas till i sammanställningen drift per nämnd, så följer den totala ramen till nämnderna med till driftredovisningen och resultaträkningen.

Region Örebro län

RESULTATRÄKNING mnkr	Budget 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Budgetramar till nämnderna	-10 092	-10 431	-10 874	-11 058	-11 256	-11 610	-11 975	-12 351	-12 738	-13 137	-13 549
Löne- och prisjustering	-215	-452	-230	-224	-354	-365	-376	-387	-399	-411	-424
Särskilda prioriteringar	-50	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137
Regionstyrelsens planeringsreserv, årets	-50	0	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50
Regionstyrelsens planeringsreserv, föreg års	-50	0	0	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50
Omställning	-142	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Regionstyrelsens verksamhetskostnad	-148	-207	-193	-146	-105	-35	-3	-66	-80	-93	-107
Verksamhetens nettokostnader	**-10 747**	**-11 227**	**-11 484**	**-11 665**	**-11 951**	**-12 246**	**-12 590**	**-13 041**	**-13 454**	**-13 879**	**-14 316**
Skatteintäkter	**7 934**	**8 422**	**8 705**	**8 991**	**9 295**	**9 610**	**9 935**	**10 270**	**10 599**	**10 938**	**11 288**
Generella statsbidrag och utjämning	**3 033**	**2 948**	**3 014**	**3 040**	**3 069**	**3 101**	**3 131**	**3 164**	**3 240**	**3 317**	**3 398**
Verksamhetens resultat	**221**	**142**	**235**	**367**	**413**	**464**	**475**	**394**	**385**	**377**	**370**
Finansiella intäkter	222	296	295	324	350	374	398	422	449	477	507
Finansiella kostnader	-137	-393	-319	-300	-294	-243	-253	-264	-276	-276	-276
Finansnetto	**85**	**-97**	**-24**	**24**	**55**	**131**	**145**	**157**	**172**	**201**	**231**
Årets resultat	**306**	**45**	**212**	**391**	**469**	**595**	**620**	**552**	**557**	**578**	**601**
Balanskravsjusteringar	**-106**	**77**	**4**	**-44**	**-77**	**-151**	**-165**	**-178**	**-193**	**-221**	**-251**
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	**200**	**122**	**215**	**347**	**392**	**444**	**455**	**374**	**365**	**357**	**349**
2 procent av skatteintäkter o generella bidrag	**219**	**227**	**234**	**241**	**247**	**254**	**261**	**269**	**277**	**285**	**294**
Soliditet	**-9%**	**-8%**	**-5%**	**-2%**	**2%**	**6%**	**9%**	**12%**	**15%**	**18%**	**20%**
Investeringar	1 024	821	717	672	466	466	466	466	466	466	466

Budget 2022 är justerad med regionstyrelsens beslut att budgetera upp statsbidraget för läkemedel och ramar till nämnderna med 26,1 mnkr jämfört med fullmäktiges beslut

DRIFTREDOVISNING	Utfall	Budget										
mnkr	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**
Ramar till nämnderna		-10 092	-10 431	-10 422	-10 375	-10 350	-10 350	-10 350	-10 350	-10 350	-10 350	-10 350
Löne- och prisjustering årets		-215	-452	-230	-224	-354	-365	-376	-387	-399	-411	-424
Löne- och prisjustering tid års		0	0	-452	-683	-907	-1 260	-1 625	-2 001	-2 388	-2 788	-3 199
Summa ramar till nämnderna	**0**	**-10 307**	**-10 883**	**-11 105**	**-11 282**	**-11 610**	**-11 975**	**-12 351**	**-12 738**	**-13 137**	**-13 549**	**-13 973**
Resultat från verksamheten												
Särskilda prioriteringar		-50	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137
Regionstyrelsens planeringsreserv , årets		-50	0	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50
Regionstyrelsens planeringsreserv, föregående års		-50	0	0	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50
Omställning		-142	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa verksamheter	**-10 049**	**-10 599**	**-11 020**	**-11 291**	**-11 518**	**-11 847**	**-12 212**	**-12 587**	**-12 975**	**-13 374**	**-13 785**	**-14 210**
Regionstyrelsens verksamhetskostnad	**-457**	**-148**	**-207**	**-193**	**-146**	**-105**	**-35**	**-3**	**-66**	**-80**	**-93**	**-107**
Verksamhetens nettokostnader	**-10 507**	**-10 747**	**-11 227**	**-11 484**	**-11 665**	**-11 951**	**-12 246**	**-12 590**	**-13 041**	**-13 454**	**-13 879**	**-14 316**
Regionstyrelsen												
Skatteintäkter	7 770	7 934	8 422	8 705	8 991	9 295	9 610	9 935	10 270	10 599	10 938	11 288
Generella statsbidrag och utjämning	3 065	3 033	2 948	3 014	3 040	3 069	3 101	3 131	3 164	3 240	3 317	3 398
Finansiella intäkter	716	222	296	295	324	350	374	398	422	449	477	507
Finansiella kostnader	-119	-137	-393	-319	-300	-294	-243	-253	-264	-276	-276	-276
Årets resultat	**926**	**306**	**45**	**212**	**391**	**469**	**595**	**620**	**552**	**557**	**578**	**601**

DRIFTREDOVISNING	Utfall	Budget											
mnkr	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	
Pensioner													
Pensionsutbetalning, gamla förbindelser	-358	-346	-379	-398	-409	-421	-431	-441	-451	-461	-471	-481	ökn 10 mnkr per år fr 2027
Löneskatt på pensionsutbet	-87	-84	-92	-97	-99	-102	-104	-107	-109	-112	-114	-117	
Pensionsutbetalning ÄDEL	0	-21	-21	-21	-21	-21	-21	-21	-21	-21	-21	-21	
Löneskatt på pensionsutbet ÄDEL	0	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	-5	
Övrigt	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	
Ökad pensionsavsättning													
Avgiftsbestämd del KAP-KL	-250	-246	-348	-367	-387	-407	-390	-412	-438	-467	-467	-467	räknat upp alla år med 30 procent - efter 2026 enl långtidsprognos
Förändring pensionsavsättning	-444	-170	-262	-220	-153	-113	-89	-57	-98	-99	-99	-99	enl långtidsprognos efter 2026
Löneskatt avg.best del KAP-KL	-60	-60	-84	-89	-94	-99	-95	-100	-106	-113	-113	-113	
Löneskatt på pens.avsättn.förändr	-112	-41	-64	-53	-37	-27	-21	-14	-24	-24	-24	-24	
Pensionskostnad utöver skandias kalkyl		-25	-25	-25	-25	-25	-25	-25	-25	-25	-25	-25	
Löneskatt på premiebetalning KAP-KL													
Schablonber pensionskostnad	570	583	749	758	760	785	811	838	865	894	894	894	justerat 2023 så den räknar upp som soc avg avseende pensionerna
Schablonber löneskatt	138	141	182	184	184	190	197	203	210	217	217	217	
Arbetsgivaravgifter	5												
Tandvårdsmoms	15	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	16	
Patientförsäkring LÖF premie	-48	-44	-40	-41	-42	-43	-44	-45	-45	-46	-47	-48	
Internräntor													
Likvidkonto		1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Lån fastigheter	61	63	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	
Interna ränteintäkter	12	10	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	
Avkastningskrav/fastighetsfinansiering													
Regionservice		7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	
Fastighetsfinansiering		72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	72	
Folktandvården		2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Summa avk krav o ej nyttjad planeringsreserv	101												
Summa	**-457**	**-148**	**-207**	**-193**	**-146**	**-105**	**-35**	**-3**	**-66**	**-80**	**-93**	**-107**	
Verksamhetens nettokostnader	**-10 507**	**-10 747**	**-11 227**	**-11 484**	**-11 665**	**-11 951**	**-12 246**	**-12 590**	**-13 041**	**-13 454**	**-13 879**	**-14 316**	

Region Örebro län

RESULTATRÄKNING mnkr	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
Budgetramar till nämnderna		-10 307	-10 883	-11 105	-11 282	-11 610	-11 975	-12 351	-12 738	-13 137	-13 549	-13 973	
Särskilda prioriteringar		-50	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137	
Regionstyrelsens planeringsreserv, årets		-50	0	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	
Regionstyrelsens planeringsreserv, tidigare års		-50	0	0	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	
Omställning		-142	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Summa verksamheter	*-10 049*	*-10 599*	*-11 020*	*-11 291*	*-11 518*	*-11 847*	*-12 212*	*-12 587*	*-12 975*	*-13 374*	*-13 785*	*-14 210*	
Regionstyrelsens verksamhetskostn (spec. driftbud	-457	-148	-207	-193	-146	-105	-35	-3	-66	-80	-93	-107	
Verksamhetens nettokostnader	**-10 507**	**-10 747**	**-11 227**	**-11 484**	**-11 665**	**-11 951**	**-12 246**	**-12 590**	**-13 041**	**-13 454**	**-13 879**	**-14 316**	
SKATTEINTÄKTER													
Preliminär skatteinbetalning	7 535	7 934	8 422	8 705	8 991	9 295	9 610	9 935	10 270	10 599	10 938	11 288	skatter uppräknade med 3,2 procent 2030-2032
Preliminär slutavräkning innevarande år	202												
Slutavräkningsdifferens föregående år	33												
Summa skatteintäkter	**7 770**	**7 934**	**8 422**	**8 705**	**8 991**	**9 295**	**9 610**	**9 935**	**10 270**	**10 599**	**10 938**	**11 288**	
GENERELLA STATSBIDRAG OCH UTJÄMNING													
Inkomstutjämningsbidrag	1 702	1 791	1 919	1 989	2 055	2 126	2 199	2 275	2 353	2 429	2 506	2 586	ink utj bidrag uppräknat med 3,2 % 2030-2032
Kostnadsutjämningsbidrag	9	1	18	24	27	30	32	34	38	38	38	38	kostn utj oförändrad 2030-2032
Regleringspost	212	135	22	13	-31	-75	-119	-166	-215	-215	-215	-215	regleringspost oförändrad 2030-2032
Statsbidrag läkemedelsförmånen	963	989	989	989	989	989	989	989	989	989	989	989	oförändrat efter just till 2022 års budget
Medel för uppskjuten vård 2021-2022	179	118											
Summa generella statsbidrag och utjämning	**3 065**	**3 033**	**2 948**	**3 014**	**3 040**	**3 069**	**3 101**	**3 131**	**3 164**	**3 240**	**3 317**	**3 398**	
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER													
Utdelning aktier och andelar	55	48	52	54	56	58	60	62	64	66	68	70	
Realiserade intäkter			297	219	196	185	131	137	144	152	148	144	
Orealiserade värdeförändringar	602	106	-77	-4	44	77	151	165	178	193	221	251	
Övr finansiella intäkter	59	68	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	
Finansiella intäkter	**716**	**222**	**296**	**295**	324	**350**	**374**	**398**	**422**	**449**	**477**	**507**	5% avkastning på pensionsmedelsportföljen totalt sett
													realiserad avkastning motsvarar fin del pensionskostn
Finansiell del i årets pensionskostnad	-65	-94	-300	-241	-225	-220	-179	-188	-196	-206	-206	-206	resterande del avser orealiserade värdeförändringar
Löneskatt på finansiell del	-16	-23	-73	-58	-55	-53	-44	-45	-48	-50	-50	-50	enl den gamla långtidsprognosen från 2027
Ränta långfristig upplåning	-12	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	
Orealiserade värdeförändringar	-21		0										
Övriga finansiella kostnader	-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Finansiella kostnader	**-119**	**-137**	**-393**	**-319**	**-300**	**-294**	**-243**	**-253**	**-264**	**-276**	**-276**	**-276**	
Finansnetto	**597**	**85**	**-97**	**-24**	**24**	**55**	**131**	**145**	**157**	**172**	**201**	**231**	
Årets resultat	**926**	**306**	**45**	**212**	**391**	**469**	**595**	**620**	**552**	**557**	**578**	**601**	

Region Örebro län

RESULTATRÄKNING mnkr	Utfall 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
Budgetramar till nämnderna		-10 307	-10 883	-11 105	-11 282	-11 610	-11 975	-12 351	-12 738	-13 137	-13 549	-13 973	
Särskilda prioriteringar		-50	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137	-137	
Regionstyrelsens planeringsreserv, årets		-50	0	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	
Regionstyrelsens planeringsreserv, tidigare års		-50	0	0	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	-50	
Omställning		-142	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Summa verksamheter	*-10 049*	*-10 599*	*-11 020*	*-11 291*	*-11 518*	*-11 847*	*-12 212*	*-12 587*	*-12 975*	*-13 374*	*-13 785*	*-14 210*	
Regionstyrelsens verksamhetskostn (spec. driftbud	-457	-148	-207	-193	-146	-105	-35	-3	-66	-80	-93	-107	
Verksamhetens nettokostnader	**-10 507**	**-10 747**	**-11 227**	**-11 484**	**-11 665**	**-11 951**	**-12 246**	**-12 590**	**-13 041**	**-13 454**	**-13 879**	**-14 316**	
SKATTEINTÄKTER													
Preliminär skatteinbetalning	7 535	7 934	8 422	8 705	8 991	9 295	9 610	9 935	10 270	10 599	10 938	11 288	skatter uppräknade med 3,2 procent 2030-2032
Preliminär slutavräkning innevarande år	202												
Slutavräkningsdifferens föregående år	33												
Summa skatteintäkter	**7 770**	**7 934**	**8 422**	**8 705**	**8 991**	**9 295**	**9 610**	**9 935**	**10 270**	**10 599**	**10 938**	**11 288**	
GENERELLA STATSBIDRAG OCH UTJÄMNING													
Inkomstutjämningsbidrag	1 702	1 791	1 919	1 989	2 055	2 126	2 199	2 275	2 353	2 429	2 506	2 586	ink utj bidrag uppräknat med 3,2 % 2030-2032
Kostnadsutjämningsbidrag	9	1	18	24	27	30	32	34	38	38	38	38	kostn utj oförändrad 2030-2032
Regleringspost	212	135	22	13	-31	-75	-119	-166	-215	-215	-215	-215	regleringspost oförändrad 2030-2032
Statsbidrag läkemedelsförmånen	963	989	989	989	989	989	989	989	989	989	989	989	oförändrat efter just till 2022 års budget
Medel för uppskjuten vård 2021-2022	179	118											
Summa generella statsbidrag och utjämning	**3 065**	**3 033**	**2 948**	**3 014**	**3 040**	**3 069**	**3 101**	**3 131**	**3 164**	**3 240**	**3 317**	**3 398**	
FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER													
Utdelning aktier och andelar	55	48	52	54	56	58	60	62	64	66	68	70	
Realiserade intäkter			297	219	196	185	131	137	144	152	148	144	
Orealiserade värdeförändringar	602	106	-77	-4	44	77	151	165	178	193	221	251	
Övr finansiella intäkter	59	68	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	
Finansiella intäkter	**716**	**222**	**296**	**295**	324	**350**	**374**	**398**	**422**	**449**	**477**	**507**	5% avkastning på pensionsmedelsportföljen totalt sett
													realiserad avkastning motsvarar fin del pensionskostn
Finansiell del i årets pensionskostnad	-65	-94	-300	-241	-225	-220	-179	-188	-196	-206	-206	-206	resterande del avser orealiserade värdeförändringar
Löneskatt på finansiell del	-16	-23	-73	-58	-55	-53	-44	-45	-48	-50	-50	-50	enl den gamla långtidsprognosen från 2027
Ränta långfristig upplåning	-12	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	-20	
Orealiserade värdeförändringar	-21		0										
Övriga finansiella kostnader	-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Finansiella kostnader	**-119**	**-137**	**-393**	**-319**	**-300**	**-294**	**-243**	**-253**	**-264**	**-276**	**-276**	**-276**	
Finansnetto	**597**	**85**	**-97**	**-24**	**24**	**55**	**131**	**145**	**157**	**172**	**201**	**231**	
Årets resultat	**926**	**306**	**45**	**212**	**391**	**469**	**595**	**620**	**552**	**557**	**578**	**601**	

(mnkr)	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Cosmic - nytt vårdinformationsstöd (HSN)	50,0	63,4	113,5	104,5	57,7	32,2	32,2	32,2	32,2	32,2	32,2	32,2
Kunskapsstyrning (HSN)			2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Inera (RS)			8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1	8,1
Arkivering (RS)			2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Schemaläggning (RS)			3,5									
		63,4	129,1	116,6	69,8	44,3	44,3	44,3	44,3	44,3	44,3	44,3
Förändring per år	15,4	13,4	65,7	-9,0	-46,8	-25,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

	4,0	0
	1,5	0
	4,0	0
	40,0	40,0
	49,5	40,0
Förändring per år		-9,5
Total förändring per år		56,2

(mnkr)	Nämnd	2022
Särskilda prioriteringar		
Levnadsvanemottagningar	HSN	-10,0
Utveckling av närsjukvårdens arbete med barn och ungas psykiska ohälsa	HSN	-10,0
Förstärkt akut närsjukvård	HSN	-10,0
Förstärkt vård efter sexuella övergrepp	HSN	-1,0
Vård för svårt sjuka barn och stöd till familjerna	HSN	-2,0
Betald vidareutbildning för undersköterskor	HSN	-6,0
Ytterligare vaccinering mot livmoderhalscancer	HSN	-1,0
Förstärkningar för att motivera nya och hälsa tidigare resenärer tillbaka till kollektivtrafiken	SBN	-4,0
Stärka sammanhållningen av kultur och civilsamhälle i länet	KN	-1,5
Återstart och omställning för jobb, utbildning och företagande	RTN	-4,0
		-49,5

- SBN 4 mkr
- KN 1,5 mkr
- RTN mm 4mkr
- HSN 40 mkr

Detta sker genom en minskning av resultatet. Det är endast medel till HSN som följer med efter 2022.

DRIFTREDOVISNING mnkr	Ramar till nämnderna 2022	Beslut efter vp 2022	Läke-medel	Juster under 2022	Aktuell ram 2022*	Justeringar inför 2023	Löne- o prisuppräkn	Särskilda prioriteringar	Ramar till nämnderna 2023	
Budgetramar till nämnderna										
Regionfullmäktige	**-18**				**-18**		-0,8		**-19**	
Regionstyrelsen										
varav										
- Regionstyrelsen och regionkansliet	**-437**			**63**	**-374**	-13,6	-18,9	23,2	**-383**	17,2 mnkr är flygplatsens bidrag 2022
- Hälsovalsenheten	**-1 957**	**-12**	**-5**	**0**	**-1 973**		-84,9	-67,0	**-2 125**	
- Tandvårdsenheten	**-247**			**0**	**-247**		-10,6		**-258**	
Hälso- och sjukvårdsnämnd	**-6 567**		**-21**	**-63**	**-6 652**	-52,1	-292,3	-31,0	**-7 027**	
Forsknings- och utbildningsnämnd	**-127**			**-5**	**-132**		-5,7		**-138**	
Folktandvårdsnämnd	**-1**			**1**	**0**		0,0		**0**	
Servicenämnd	**-49**			**-1**	**-50**		-2,1	-2,0	**-54**	
Samhällsbyggnadsnämnd	**-646**	**-6**			**-652**	0,0	-28,1	-55,0	**-736**	
Regional tillväxtnämnd	**-152**	**0**			**-153**	4,0	-6,4	-2,0	**-157**	
Kulturnämnd	**-117**				**-117**	1,5	-5,0	-3,0	**-124**	
Gem nämnd för företagsh.o tolk	**0**				**0**		0,0		**0**	
Satsningar									**0**	
Sparbeting									**0**	
Tidigare beslut ej utfördelade till nämnderna	**-11**			**5**	**-6**					
Summa budgetramar till nämnderna	**-10 331**	**-18**	**-26**	**0**	**-10 375**	**-60,2**	**-454,7**	**-136,8**	**-11 020**	
- Regionstyrelsens verksamhetskostnad	-148	12			**-136**				-207	
- Effekter tidigare års beslut	-50				**-50**				0	
- Regionstyrelsens planeringsreserv	-50	6			**-44**				0	
- Omställning	-142				**-142**					
Verksamhetens nettokostnader	**-10 721**	**0**	**-26**	**0**	**-10 747**				**-11 227**	
Regionstyrelsens finansförvaltning	11 027		26		11 053				11 273	
Årets resultat	**306**				**306**				**45**	

*) aktuell budgetfördelning per 2022 04 30

RS disposition av 12 mnkr från omställning till hälsoval,
tillskott läkemedelsbudget 26 mnkr

Återföring av 9,5 mnkr som avsåg 2022 SBN, KN och RTN
Justeringar inför 2023 avser till HSN Cosmic 50,1 mnkr o kunskapsstyrning 2 mnkr
till RS Inera, arkivering och schemaläggningssystem tot 13,6
Utökning beslutet till SBN till 10 mnkr
Nämndernas ramar har därefter räknats upp med LPIK inkl läkemedel
Kvar från plan reserv 2022 är 40 mnkr efter att SBN tilldelats 10 mnkr 2022

Pris o löneuppräkning

LPIK inkl läkemedel	basen 2022	2,10% 2022	Ekonominytt april 2022 4,30% 2023	2,10% 2024	2,00% 2025	3,10% 2026	3,10% 2027	3,10% 2028	3,10% 2029	3,10% 2030	3,10% 2031	3,10% 2032	*3,1% per år*
Ramar t nämnderna 2022	-10 374 556												
	-10 374 556												
Löne- o prisuppräkning med LPIK		*-212 133*	-446 106	-227 234	-220 958	-349 334	-360 164	-371 329	-382 840	-394 708	-406 944	-419 559	
Justering för patientavgifter som inte räknas upp 94 (H o S) 52 (HV) totalt 146 mnkr (2020)		*-3 066*	-6 278	-3 066	-2 920	-4 526	-4 526	-4 526	-4 526	-4 526	-4 526	-4 526	
uppräkning inkl LPIK		***-215 199***	**-452 384**	**-230 300**	**-223 878**	**-353 860**	**-364 690**	**-375 855**	**-387 366**	**-399 234**	**-411 470**	**-424 085**	
Timlön			3,00%	3,10%	3,20%	3,30%	3,30%	3,30%	3,30%	3,30%	3,30%	3,30%	
Sociala avgifter			12,90%	1,20%	0,30%	5,60%	5,60%	5,60%	5,60%	5,60%	5,60%	5,60%	
Läkemedel			-0,70%	-0,70%	-0,70%	-0,70%	-0,70%	-0,70%	-0,70%	-0,70%	-0,70%	-0,70%	
Övr förbrukning			2,80%	2,60%	2,70%	2,70%	2,70%	2,70%	2,70%	2,70%	2,70%	2,70%	
LPIK exkl läkemedel			**5,10%**	**2,50%**	**3,40%**	**3,40%**	**3,40%**	**3,40%**	**3,40%**	**3,40%**	**3,40%**	**3,40%**	

Tabell 7. Prognos för LPIK

Årlig procentuell förändring

	2021	2022	2023	2024	2025	2026
LPIK inkl. läkemedel	**2,6**	**2,7**	**4,3**	**2,1**	**2,0**	**3,1**
– Timlön	2,8	2,7	3,0	3,1	3,2	3,3
– Socialavgifter	3,8	3,2	12,9	1,2	0,3	5,6
– Läkemedel	–2,5	–0,7	–0,7	–0,7	–0,7	–0,7
– Förbrukning	3,5	3,9	2,8	2,6	2,7	2,7
LPIK exkl. läkemedel	**3,2**	**3,2**	**5,1**	**2,5**	**2,4**	**3,7**

BALANSRÄKNING mnkr	Budget 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
TILLGÅNGAR											
Anläggningstillgångar											
Immateriella anläggningstillgångar	43	55	49	49	49	49	49	49	49	49	49
Materiella anläggningstillgångar											
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	6 663	6 776	6 799	6 771	6 771	6 771	6 771	6 771	6 771	6 771	6 771
Maskiner och inventarier	1 402	1 636	1 870	2 104	2 104	2 104	2 104	2 104	2 104	2 104	2 104
Finansiella anläggningstillgångar	174	174	174	174	174	174	174	174	174	174	174
Summa anläggningstillgångar	**8 283**	**8 641**	**8 893**	**9 099**	**9 099**	**9 099**	**9 099**	**9 099**	**9 099**	**9 099**	**9 099**
Omsättningstillgångar											
Förråd	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88	88
Fordringar	722	722	722	722	722	722	722	722	722	722	722
Kortfristiga placeringar pensionsmedelsportfölj	5 187	5 908	6 477	6 991	7 480	7 964	8 433	8 977	9 549	10 150	10 780
Orealiserade finansiella tillgångar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kassa/bank o kortfr placeringar likv portfölj	238	74	3	71	393	765	1 148	1 451	1 744	2 029	2 307
Summa omsättningstillgångar	**6 235**	**6 793**	**7 289**	**7 872**	**8 683**	**9 539**	**10 391**	**11 238**	**12 103**	**12 988**	**13 897**
SUMMA TILLGÅNGAR	**14 518**	**15 434**	**16 182**	**16 971**	**17 782**	**18 638**	**19 490**	**20 336**	**21 201**	**22 087**	**22 995**
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER											
Eget kapital											
Ingående eget kapital	2 861	3 167	3 212	3 423	3 814	4 283	4 878	5 498	6 050	6 607	7 185
Årets resultat	306	45	212	391	469	595	620	552	557	578	601
Summa eget kapital	**3 167**	**3 212**	**3 423**	**3 814**	**4 283**	**4 878**	**5 498**	**6 050**	**6 607**	**7 185**	**7 786**
Avsättningar											
Avsättning för pensioner inkl löneskatt	5 702	6 356	6 928	7 398	7 811	8 144	8 448	8 814	9 193	9 572	9 951
Summa avsättningar	**5 702**	**6 356**	**6 928**	**7 398**	**7 811**	**8 144**	**8 448**	**8 814**	**9 193**	**9 572**	**9 951**
Skulder											
Långfristiga skulder	2 874	3 047	3 012	2 940	2 869	2 797	2 726	2 654	2 582	2 511	2 439
Kortfristiga skulder	2 775	2 819	2 819	2 819	2 819	2 819	2 819	2 819	2 819	2 819	2 819
Summa skulder	**5 649**	**5 866**	**5 831**	**5 759**	**5 687**	**5 616**	**5 544**	**5 473**	**5 401**	**5 329**	**5 258**
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	**14 518**	**15 434**	**16 182**	**16 971**	**17 782**	**18 638**	**19 490**	**20 336**	**21 201**	**22 087**	**22 995**
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ansvarsförbindelse pensioner	**3 571**	**3 568**	**3 465**	**3 337**	**3 198**	**3 070**	**2 947**	**2 829**	**2 716**	**2 607**	**2 503** enl besked fr Skandia t o m 2026 därefter nedräknat med 4,0 procent per år
Ansvarsförbindelse pensioner inkl löneskatt	**4 437**	**4 434**	**4 305**	**4 147**	**3 974**	**3 815**	**3 662**	**3 516**	**3 375**	**3 240**	**3 110**
Avsättning enl Skandia	*4 589*	*4 829*	*5 174*	*5 573*							*enl besked fr Skandia t o m 2025 därefter uppräkning av kostnaderna i kalkylen med timpriset*
inkl löneskatt	*5 702*	*6 001*	*6 429*	*6 925*	*7 811*	*8 144*	*8 448*	*8 814*	*9 193*	*9 572*	*9 951*
	327	*299*	*428*	*496*	*886*	*333*	*303*	*366*	*379*	*379*	*379*
Soliditet	**-0,09**	**-0,08**	**-0,05**	**-0,02**	**0,02**	**0,06**	**0,09**	**0,12**	**0,15**	**0,18**	**0,20**

tkr

AVSKRIVNINGAR	Utfall 2020	Budget 2021	Utfall 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Immateriella	-300		-296	-900	-840	-2 900	-5 700	-5 700	-5 700	-5 700	-5 700	-5 700	-5 700	-5 700	-5 700
Fastigheter	-156 700	-186 700	-232 141	-235 000	-222 246	-235 000	-235 000	-235 000	-235 000	-235 000	-235 000	-235 000	-235 000	-235 000	-235 000
Inventarier	-193 900	-208 200	-212 015	-210 000	-219 882	-225 000	-225 000	-225 000	-225 000	-225 000	-225 000	-225 000	-225 000	-225 000	-225 000
Summa avskrivningar	**- 350 900**	**- 394 900**	**- 444 452**	**- 445 900**	**- 442 968**	**- 462 900**	**- 465 700**	**- 465 700**	**- 465 700**	**- 465 700**	**- 465 700**	**- 465 700**	**- 465 700**	**- 465 700**	**- 465 700**

INVESTERINGAR	Utfall 2020	Plan 2021	Utfall 2021	Plan 2022		Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2030	Plan 2030
Immateriella	-3 000	-19 200	-3 000	0		-14 400	0	-5 700	-5 700	-5 700	-5 700	-5 700	-5 700	-5 700	-5 700
Fastigheter	-428 000	-896 000	-549 000	-516 700		-323 000	-258 300	-206 900	-235 000	-235 000	-235 000	-235 000	-235 000	-235 000	-235 000
Fastigheter, externa hyresgäster				-104 300		-25 000									
Inventarier	-393 000	-331 400	-327 000	-403 100		-459 000	-459 000	-459 000	-225 000	-225 000	-225 000	-225 000	-225 000	-225 000	-225 000
Summa investeringar	**- 824 000**	**-1 246 600**	**- 879 000**	**-1 024 100**		**- 821 400**	**- 717 300**	**- 671 600**	**- 465 700**	**- 465 700**	**- 465 700**	**- 465 700**	**- 465 700**	**- 465 700**	**- 465 700**

KASSAFLÖDE mnkr	Budget 2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN												
Årets resultat	306	45	212	391	469	595	620	552	557	578	601	
Justering för av- och nedskrivningar	446	463	466	466	466	466	466	466	466	466	466	
Justering för gjorda avsättningar	327	698	572	470	414	333	303	366	379	379	379	
Justering för övr ej likv.påverkande poster	142	0										
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	*1 221*	*1 206*	*1 249*	*1 326*	*1 348*	*1 394*	*1 389*	*1 383*	*1 402*	*1 423*	*1 446*	
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ökning/minskning förråd och lager	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ökning/minskning kortfristiga skulder	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Justering ej likvidpåverkande poster												
Kassaflöde från den löpande verksamheten	***1 221***	***1 206***	***1 249***	***1 326***	***1 348***	***1 394***	***1 389***	***1 383***	***1 402***	***1 423***	***1 446***	
INVESTERINGSVERKSAMHETEN												
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	0	-14	0	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-920	-782	-717	-666	-460	-460	-460	-460	-460	-460	-460	
Investeringar i materiella anläggningstillgångar, ext hyresgäs	-104	-25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Försäljning av materiella anläggningstillgångar												
Investeringar i finansiella tillgångar	-427	-798	-572	-471	-413	-333	-303	-366	-379	-379	-379	förändring pensionsavsättn + löneskatt + återinvestering avkastn pensionsmedel
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar												
Justering ej likvidpåverkande poster	-106	77	4	-44	-77	-151	-165	-178	-193	-221	-251	orealiserad värdeökning av finansiella tillgångar
Kassaflöde från investeringsverksamheten	***-1 557***	***-1 543***	***-1 286***	***-1 186***	***-955***	***-950***	***-934***	***-1 009***	***-1 038***	***-1 066***	***-1 096***	
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN												
Amortering långfristiga skulder	-18	-63	-72	-72	-72	-72	-72	-72	-72	-72	-72	omförhandling lån Campus USÖ 2023. Årlig amortering egna lokaler 50 mnkr
Nyupptagna långfristiga skulder	132	211	36	0	0	0	0	0	0	0	0	för 2021 uppgår ny upplåning till aktuell låneram enligt text i vp
Nypptagna långfristiga skulder, externa hyresgäster	104	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ökning långfristiga fordringar												2022 nya lån beräknas till investeringar minus årets res minus avskrivn + externa hyresgästers investeringar, därefter ingen förändring
Justering för ej likviditetspåverkande poster												
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	***218***	***173***	***-35***	***-72***	***-72***	***-72***	***-72***	***-72***	***-72***	***-72***	***-72***	
ÅRETS KASSAFLÖDE (exkl förändr pensionsmedel)	**-118**	**-163**	**-72**	**69**	**321**	**372**	**383**	**302**	**293**	**285**	**278**	

Justering gjorda avsättningar specifikation

Förändring av pensionsskuld 442	-169 596	-261 900	-219 700	-153 400	-112 500	-88 524	-56 655	-98 262	-99 147	-99 147	-99 147
Löneskatt på p-skuldsförändring 4536	-41 144	-63 537	-53 299	-37 215	-27 293	-21 476	-13 745	-23 838	-24 053	-24 053	-24 053
Löneskatt på rtedel årets penskostn 4537	-22 707	-72 707	-58 345	-54 536	-53 445	-43 538	-45 490	-47 638	-49 980	-49 980	-49 980
Räntedel i årets pensionskostnad	-93 597	-299 700	-240 500	-224 800	-220 300	-179 462	-187 510	-196 362	-206 020	-206 020	-206 020
Egen avsättning pensioner											
Summa	**-327 043**	**-697 844**	**-571 845**	**-469 951**	**-413 537**	**-333 000**	**-303 400**	**-366 100**	**-379 200**	**-379 200**	**-379 200**
Extra avsättning pensionsmedel (p.g.a. återlån 2017-2020)	-100 000	-100 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Realiserad avkastning på pensionsmedelsportföljen		-373 000	-299 000	-280 000	-273 000	-223 000	-233 000	-244 000	-256 000	-256 000	-256 000
Ökning långfristiga skulder	132	211	36	-141	-392	-444	-455	-374	-365	-357	-349